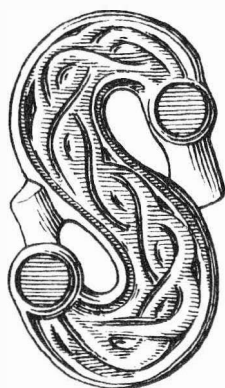

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1974

BRNO 1975

kopanou část. Jedná se pravděpodobně o destrukci více objektů navzájem se dotýkajících, které nebylo možné v obtížné nálezné situaci navzájem odlišit. V jižní části destrukce byla kumulace střepů a kamenů a oddělovala se od severní části o zjištěných rozměrech 400 x 250 cm. Zhruba uprostřed byla situována skvrna mazanice o rozměrech 60 x 60 cm. Mezi kameny se nalézaly úlomky tuhy, hrudky mazanice a větší množství střepů, které datují objekt rámcově do 12. stol. Jedná se o pozůstatek nadzemního objektu pravděpodobně srubové konstrukce, dnes již nezjistitelných rozměrů. Úlomky tuhy nalezené uvnitř destrukce dokládají rozvinutou řemeslnou výrobu.

Severně od kamenné destrukce jsme zachytili na úrovni původního terénu jámu 234 kotlovitého tvaru, v jejíž výplni byly vrstvičky úlomků tuhy. Doprovodným materiálem je také datována do 12. stol. Destrukce překrývala starší jámu 236, v jejíž výplni byly také úlomky tuhy.

V objektech se nalézají převážně úlomky keramiky, nejvíce zlomky z bezuchých hrnců a masivních zásobnic, zřídka se objevují mísy a nádoby s cylindrickým hrdlem. V kamenné destrukci NA byla malá bronzová esovitá záušnice o průměru 26 x 20 mm, ze železných předmětů se zachovaly převážně amorfní úlomky.

Nálezy z doby laténské byly v letošní výzkumné sezoně velmi sporadické a kumulovaly se v černé kulturní vrstvě těsně nad podloží. Do spráše se zahlubovaly několik žlábků širokých 20 - 30 cm. Nalezeným materiálem jsou datovány do 2. - 1. stol. př. n. l.

P o z n á m k a :

1. V. Goš, Slávanská osada v Mohelnici v roce 1972, okr. Šumperk, PV 1972, Brno 1973.

Grabung des slawischen Mohelnice im Jahre 1974 / Bez. Šumperk /. Im August verwirklichte sich die sechste Etappe der Rettungsgrabung der Niederlassung aus der jüngeren Burgwallzeit, die am südlichen Rand von Mohelnice liegt. Wir deckten eine Fläche im Ausmasse von 177m² ab, die an die westliche Kante der Grabung aus dem Jahre 1972 anknüpfte. Die Fundsituation war ähnlich wie in den vorhergehenden Jahren, unter der Ackerkrume befand sich eine Schicht spätmittelalterlicher Anschwemmungen, die in eine Tiefe von 60cm reichte, tiefer war eine sattschwarze Kulturschicht, die auf das Lössliegende in einer Tiefe von 105 - 145cm aufsass. Das Terrainniveau in der jüngeren Burgwallzeit war knapp unter den Anschwemmungen, wie dies aus der Kummulation der Scherben, Knochen, Lehmbewurfstücken und kleinen Steinen ersichtlich ist. Die Grabung der Objekte erschwerte eine starke Schicht schwarzer Erde, in der sich die teilweise eingetieften sowie oberirdischen Objekte verloren.

In der nordwestlichen Ecke der abgedeckten Fläche erfassten wir in der schwarzen Schicht eine Steindestruktion, mit NA bezeichnet, die in westlicher Richtung unter den nicht durchgrabenen Teil fortsetzte. Es handelt sich vermutlich um die Destruktion von mehreren Objekten, die sich gegenseitig berühren und die man in der schwierigen Fundsituation nicht unterscheiden konnte. Im nördlichen Teil war eine Lehmbewurfsscholle im Ausmasse von 60 x 60cm situiert. Zwischen den Steinen befanden sich Bruchstücke von Graphit, Lehmbewurfklümpchen und eine grössere Menge von Scherben, die das Objekt rahmenhaft in das 12. Jahrhundert datieren.

Nördlich der Steindestruktion erfassten wir im Niveau des ursprünglichen Terrains die kesselförmige Grube 234, in deren Ausfüllung Schichten von Graphitbruchstücken waren. Das Begleitmaterial datiert sie gleichfalls in das 12. Jahrhundert. Die Destruktion überdeckte die ältere Grube 236, in deren Ausfüllung auch Graphitbruchstücke waren.

Latenezeitliche Funde waren in der heurigen Saison sehr sporadisch und kumulierten sich in der schwarzen Kulturschicht knapp ober dem Liegenden. In den Löss waren einige 20 - 30cm breite Gräbchen eingetieft. Das gefundene Material datiert sie in das 2. - 1. Jahrhundert v. u. Z.

MLADOHRADIŠTNÍ A STŘEDOVĚKÉ NÁLEZY U LANŽHOTA

/ okr. Břeclav /

Zdeněk Měřínský, AÚ ČSAV Brno

Dne 6. V. 1974 nalezl při práci na svém pozemku p. Josef Gajda z Lanžhota, čp. 560, téměř zcela dochovalou mladohradištní láhev. Byla uložena v hloubce asi 50 - 60 cm. Z jejího okolí pochází několik dalších zlomků mladohradištní keramiky, část dna, výduť i okraj mladohradištní zásobnice, zlomky mazanice a úlomky ze žernovů. Mimo mladohradištní keramiky odtud pocházejí i zlomky keramiky středověké.

Místo nálezů se nachází při severním okraji Lanžhota, na terase na pravém břehu Stupavy /Kyjovky/ mezi jejím, nyní již zregulovaným korytem, a silnicí Lanžhot - Kostice. Při povrchovém průzkumu lokality dne 21. V. 1974 bylo v okolí místa nálezů sesbíráno množství fragmentů mladohradištní a středověké keramiky, fragment brousku a několik zlomků keramiky laténské. /1/ Tyto nálezy dokládají osídlení plochy ve výše uvedených obdobích. Raněstředověké a středověké osídlení lze na základě nalezené keramiky předběžně datovat do období 11. - 14. století.

Zjištěné stopy po laténském, mladohradištním a středověkém osídlení jsou pravděpodobně pokračováním sídliště v trati "Hradištek" severovýchodně od Lanžhota. Zde byly taktéž nalezeny střepy nádob z doby la-

ténské, mladší doby hradištní a ze středověku. /2/ Sídliště z 11. - 13. století s podobným keramickým materiálem bylo zjištěno i v trati "U Kazůbkova mostka" západně od Lanžhota. /3/ S nově zjištěnou lokalitou na pravém břehu Stupavy patrně souvisí řadové pohřebiště "na Stráži", které je v její bezprostřední blízkosti. /4/ Ukazuje se, že v okolí Lanžhota je dosti silná koncentrace jak středověkého, tak i mladohradištního osídlení. V písemných pramenech však tato sídliště doložena nejsou. Lanžhot se poprvé připomíná až k roku 1384. /5/

P o z n á m k y :

- 1 Nálezy J. Gajdy i nálezy získané při povrchovém průzkumu 21. V. 1974 budou uloženy v Regionálním muzeu Mikulov.
- 2 J. Unger, Pomoc dobrovolných spolupracovníků archeologickému oddělení Regionálního muzea v Mikulově v letech 1967 - 1973. In : V. seminář pro zájemce o archeologii. Pomoc dobrovolných spolupracovníků archeologickému oddělení Regionálního muzea v Mikulově, Mikulov 1974, 8.
- 3 J. Unger, Keramické nálezy z mladohradištní osady u Lanžhota, Jižní Morava 8, 1972, 151 - 153.
- 4 V. Šikulová, Moravská pohřebiště z mladší doby hradištní, Pravěk východní Moravy I, 1958, 154.
- 5 L. Hosák - R. Šrámek, Místní jména na Moravě a ve Slezsku I /A-L/, Praha 1970, 489.

Jungburgwallzeitliche und mittelalterliche Funde bei Lanžhot /Bez. Břeclav/. Bei Feldarbeiten am nördlichen Rand von Lanžhot fand man eine jungburgwallzeitliche Flasche, Bruchstücke eines jungburgwallzeitlichen Vorratsgefäßes, von Mahlsteinen und weitere Fragmente jungburgwallzeitlicher sowie mittelalterlicher Keramik. Bei einer Terrainbegehung am Orte der Funde stellte man fest, dass die Lage bereits in der Latènezeit und besonders in der jüngeren Burgwallzeit und im Mittelalter besiedelt war. Die jungburgwallzeitliche und mittelalterliche Keramik von dieser Siedlung kann man vorläufig in den Zeitabschnitt des 11. - 14. Jahrhunderts datieren.

SLOVANSKÁ OSADA V LIPNÍKU S PODHŮŘE

/ okr. Přerov /

Jiří P a v e l č í k, AÚ ČSAV Brno

Při terénním průzkumu v Lipníku - osada Podhůra-Záluží se podařilo zjistit v zahradě domu č. p. 1070 slovanskou osadu a získat z ní vzorky materiálu.

Slawische Niederlassung in Lipník - Podhůra /Bez. Přerov/. Bei einer Terrainbegehung in Lipník - Ansiedlung Podhůra-Záluží gelang es eine Niederlassung aus der Burgwallzeit zu entdecken.

POHŘBY VE SLOVANSKÝCH MOHYLÁCH V UHERČICÍCH

/ okr. Znojmo /

Milan S t l o u k a l, Národní muzeum, Praha

V Přehledu výzkumů 1971 je uveřejněna zpráva B. Novotného o předběžném výzkumu slovanského mohylníku v Uherčicích, při němž byly prozkoumány mohyly č. 7, 8, 14 a 18. Mohyly č. 14 a 18 jsou z archeologického hlediska zajímavější, ale nebyly v nich nalezeny žádné lidské pozůstatky; u mohyly č. 14 B. Novotný dokonce uvažuje možnost, že šlo pouze o symbolický hrob. Kostry z mohyl č. 7 a 8 jsou velmi silně porušeny, takže se omezíme jen na stručnou registraci určení.

Pohřeb č. 7 - zachovala se porušená kalva a dolní čelist zlomky postkraniálního skeletu. Lebeční švy jsou na lamina interna lebečních kostí již zcela obliterované, na zevní desce ve stavu pokročilého srůstu, mozkovna má ploše klenuté čelo s výraznými nadočnicovými oblouky a glabellou 3. stupně, horní okraj oční je tlustý, týl je klenutý a protuberantia occipitalis externa 3. stupně. V zachované dolní čelisti jsou silně abradované trvalé zuby, čtyři alveoly jsou zhojeny po intravitálních ztrátách.

Mohly být zjištěny tyto míry a indexy :

největší délka lebky /1/	190 - dlouhá
délka base lebky /5/	108
šířka lebky /8/	130 - velmi úzká
nejmenší šířka čela /9/	94

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1974

Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík

Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový

Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby : doc. dr. B. Klína, A. Životská

Na titulním listě : stříbrná spona z doby stěhování národů ze Šakvic

Tisk : Geografický ústav ČSAV v Brně

Evidenční číslo : ÚVTEI-73332

Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné